

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Державне регулювання економіки

Шифр та назва спеціальності
054 – Соціологія

Інститут
Навчально - науковий інститут соціально - гуманітарних технологій

Освітня програма
Соціологічне забезпечення економічної діяльності

Кафедра
Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), вибіркова

Семестр
2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

МОРОЗ Володимир Михайлович

volodymyr.moroz@khpi.edu.ua

Доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ».

Автор понад 300 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Ризик-менеджмент в системі прийняття управлінських рішень», «Методологія організації наукових досліджень та методика написання наукових текстів», «Глобалізація і політика національної безпеки». Член спеціалізованої вченої ради Д64.707.03.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khpi.edu.ua

Доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ».

Авторка понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Державне та регіональне управління», «Адміністративний менеджмент», «Паблік рілейшнз».

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

«Державне регулювання економіки» є вибірковою навчальною дисципліною для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітнім ступенем «магістр» спеціальності 054 «Соціологія». Навчальна

дисципліна передбачає вивчення наукових основ управління соціально-економічним розвитком країни, цілей, форм, методів та інструментів державного впливу на ринкову економіку, а також особливостей регулювання підприємництва та окремих сфер господарської, науково-технічної та інноваційної діяльності, висвітлення управління структурною перебудовою, регулювання розвитку регіонів та використання природних ресурсів, охорони природи та навколишнього природного середовища. Проблеми державного регулювання вітчизняної економіки розглядаються через призму світового досвіду впливу на економічний та соціальний розвиток, загальносвітових тенденцій та національних особливостей з урахуванням реалій економічного і соціально-політичного життя в Україні. Програма дисципліни спрямована на вивчення теоретичних аспектів становлення, функціонування та розвитку системи державного регулювання економіки України.

Мета та цілі дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Державне регулювання економіки» є формування у здобувачів вищої освіти сучасного мислення та спеціальних знань щодо теоретичних та методичних засад державного регулювання економіки, розуміння тенденцій розвитку та сучасних модифікацій моделей державного регулювання економіки, сутності, методів та механізмів державного регулювання економіки України в контексті системної економічної трансформації та глобалізації, а також набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування, підготовка ерудованих та кваліфікованих фахівців, які повинні вірно розуміти та обґрунтовувати державну економічну політику, вміти вирішувати загальні економічні питання, передбачати наслідки того чи іншого рішення, знаходити шляхи вирішення сучасних економічних проблем.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Індивідуальне завдання - реферат. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати автономно.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 07. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.

СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.

СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми.

СК08. Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями.

СК09. Здатність організувати роботу з мотивації працівників в установах економічного профілю.

Результати навчання

ПР03. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.

ПР04. Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.

ПР05. Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

"Філософія економічної діяльності", "Соціологічний супровід економічної діяльності"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються: ігрове проектування; робота із законодавчими актами та іншими нормативно-правовими документами; виступи-презентації; опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури).

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Об'єктивна необхідність і теоретичні основи державного регулювання економіки.

Державне регулювання економіки (ДРЕ). Роль державного регулювання в умовах існування різних форм власності. Два протилежних підходи до участі держави в регулюванні економічних процесів — класична й кейнсіанська теорії. Вади держави у сфері вироблення рішень. Принципи державного регулювання економіки. Історичний аспект зародження державного макроекономічного регулювання. Класифікація цілей державного регулювання економіки. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання економіки. Класифікація об'єктів державного регулювання економіки. Основні завдання суб'єктів державного регулювання економіки. Сутність понять ефективності та результативності у системі державного регулювання економіки. Особливості визначення економічної та соціальної ефективності в системі ДРЕ. Показники ефективності ДРЕ. Особливості державного регулювання економіки в умовах воєнного часу.

Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни.

Суспільні потреби та інтереси. Обґрунтування цілей. Ієрархія цілей. Державні пріоритети. Дерево цілей. Стратегічні, тактичні, оперативні цілі. Постіндустріальне суспільство. Концепція соціально-економічної політики. Соціально орієнтована ринкова економіка. Стратегія стратегії сталого розвитку та економічної та соціальної політики України. Сутність понять: —прогноз", —гіпотеза]], —план (програма). Функції соціально-економічного прогнозування. Принципи соціально-економічного прогнозування: наукової обґрунтованості, адекватності, альтернативності, системності, цілеспрямованості. Класифікація соціально-економічних прогнозів. Типологія методів прогнозування. Інтуїтивні та формалізовані методи прогнозування. Директивне та індикативне планування. Сутність реформування макроекономічного планування.

Тема 3. Структурна та інвестиційна політика.

Поняття структури економіки. Роль структурних зрушень в економічному розвитку. Характеристика структури економіки України. Види структури економіки. Відтворювальні пропорції. Галузева структура. Регіональна структура. Сутність структурного ефекту. Коефіцієнт абсолютних структурних зрушень. Коефіцієнт відносних структурних зрушень. Вплив структурних зрушень на динаміку виробничої функції. Концепція пріоритетів соціально-економічного розвитку. Критерії визначення державних пріоритетів. Активна структурна політика. Основні чинники структурних змін. Вплив структурних змін на динаміку макроекономічних показників.

Тема 4. Основні форми впливу держави на соціально-економічний розвиток країни.

Фінансове-бюджетне регулювання. Державні фінанси. Зведений баланс фінансових ресурсів. Державний бюджет. Державні позабюджетні фонди. Доходи та видатки державного бюджету. Структура видатків бюджету. Бюджетна класифікація. Дотації, субсидії, субвенції. Дефіцит, профіцит, секвестр державного бюджету. Державний борг. Етапи бюджетного процесу. Стратегія і тактика фінансово-бюджетної політики України. Податкове регулювання. Податкова система. Система оподаткування. Система податкових органів. Функції, види та форми

оподаткування. Принципи побудови податкової системи. Загальнодержавні податки і збори в Україні. Податковий тягар. Завдання податкової

Тема 5. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.

Підприємництво як об'єкт державного регулювання. Підприємництво: економічний зміст і роль в економіці України. Види підприємницької діяльності, їх характеристика. Класифікація форм підприємництва. Інноваційне підприємство. Організаційно-правові форми підприємництва. Роль держави у становленні підприємницького середовища в Україні. Проблеми розвитку підприємництва. Сутність державної політики сприяння підприємництва. Державне регулювання приватизації. Антимонопольна політика держави. Інститут банкрутства та санації підприємств. Проблеми легалізації тіньової економіки в Україні.

Тема 6. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Засади зовнішньоекономічної політики. Сутність поняття «зовнішньоекономічна політика». Завдання та принципи зовнішньоекономічної політики. Правова база регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правові режими для іноземних суб'єктів і господарської діяльності на території України. Види зовнішньоекономічної діяльності. Система органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Стратегія і тактика зовнішньоекономічної політики України. Регулювання торговельної діяльності.

Тема 7. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів.

Регіональна економічна політика. Сутність понять: регіон, регіональна економічна політика, регіональна структура економіки. Регіон як соціально-економічна система. Об'єкти і суб'єкти регіональної політики. Принципи та пріоритети державної регіональної політики. Стратегія регіонального розвитку. Складові регіональної економічної політики. Стратегія і тактика регіональної політики України. Законодавча база механізму регіональної політики. Складові елементи механізму регіональної політики. Функції центральних державних органів і місцевих державних адміністрацій щодо регіональної економічної політики

Тема 8. Державне регулювання праці, рівня життя населення та розвитку соціальної і екологічної політики.

Державне регулювання ринку праці: правові, організаційні та економічні важелі. Інституціональне та громадське регулювання ринку праці. Суб'єкти ринку праці: роботодавці, наймані працівники, профспілки, держава. Роль професійних спілок у трудових відносинах. Державне та договірне регулювання оплати праці. Нормативне та податкове регулювання заробітної плати. Система тарифних угод, її значення в регулюванні оплати праці. Залежність оплати праці від її продуктивності, якості виготовленої продукції, кваліфікації робітника. Мінімальний розмір заробітної плати. Індексція заробітної плати. .

Теми практичних занять

Тема 1. Об'єктивна необхідність і теоретичні основи державного регулювання економіки.

Сутність та призначення державного регулювання економіки (ДРЕ). Визначення Ролі державного регулювання в умовах існування різних форм власності. Основні два етапи протилежних підходів до участі держави в регулюванні економічних процесів — класична й кейнсіанська теорії. Аналіз вади держави у сфері вироблення рішень. Розгляд принципів державного регулювання економіки. Ознайомлення з історичним аспектом зародження державного макроекономічного регулювання. Розробка класифікацій цілей державного регулювання економіки. Визначення об'єктів та суб'єктів державного регулювання економіки. Складання розгляд, затвердження класифікації об'єктів державного регулювання економіки. Основні етапи завдання суб'єктів державного регулювання економіки. Визначення сутності понять ефективності та результативності у системі державного регулювання економіки. Складання особливості визначення економічної та соціальної ефективності в системі ДРЕ. Аналіз показників ефективності ДРЕ. Особливості державного регулювання економіки в умовах воєнного часу.

Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни.

Визначення суспільних потреб та інтересів. Обґрунтування цілей. Ієрархія цілей. Аналіз державних пріоритетів. Складання розгляд, затвердження дерева цілей. Розробка стратегічних, тактичних, оперативних цілей. Постіндустріальне суспільство. Визначення концепції соціально-економічної політики. Роль та місце соціально орієнтованої ринкової економіки. Розробка стратегії сталого розвитку та економічної та соціальної політики України. Розгляд понять: —прогноз", —гіпотеза]],

—план (програма). Визначення основних функцій соціально-економічного прогнозування та принципів соціально-економічного прогнозування: наукової обґрунтованості, адекватності, альтернативності, системності, цілеспрямованості. Розгляд та ознайомлення з класифікацією соціально-економічних прогнозів. Складання типології методів прогнозування. Визначення інтуїтивних та формалізованих методів прогнозування. Завдання та сутність реформування макроекономічного планування.

Тема 3. Структурна та інвестиційна політика.

Визначення поняття структури економіки. Визначення ролі структурних зрушень в економічному розвитку. Аналіз характеристики структури економіки України. Ознайомлення з видами структури економіки, відтворювальні пропорції. Завдання і методологія галузевої структури. Визначення регіональної структура. Поняття та сутність структурного ефекту. Визначення коефіцієнту абсолютних структурних зрушень, коефіцієнту відносних структурних зрушень. Роль та місце впливу структурних зрушень на динаміку виробничої функції. Розробка концепції пріоритетів соціально-економічного розвитку. Аналіз критеріїв визначення державних пріоритетів. Ознайомлення з активною структурною політикою. Виконання основних чинників структурних змін. Роль та місце впливу на структурні зміни та динаміку макроекономічних показників.

Тема 4. Основні форми впливу держави на соціально-економічний розвиток країни.

Виконання фінансово-бюджетного регулювання. Роль та місце державних фінансів. Затвердження зведеного балансу фінансових ресурсів. Визначення державного бюджету. Ознайомлення з державними позабюджетними фондами. Аналіз доходів та видатків державного бюджету. Розглядання структури видатків бюджету. Визначення бюджетної класифікації. Розгляд та виконання дотацій, субсидій, субвенцій. Визначення дефіциту, профіциту, секвестру державного бюджету. Аналіз державного боргу. Визначення основних етапів бюджетного процесу. Розробка стратегії і тактики фінансово-бюджетної політики України. Роль та місце податкового регулювання. Ознайомлення з податковою системою та системою оподаткування. Визначення системи податкових органів. Затвердження основних функцій, видів та форми оподаткування. Розробка принципів побудови податкової системи. Складання, розгляд та виконання загальнодержавних податків і зборів в Україні. Сутність податкового тягаря.

Тема 5. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.

Сутність та поняття «Підприємництво як об'єкт державного регулювання». Визначення підприємництва: економічний зміст і роль в економіці України. Розгляд основних видів підприємницької діяльності, їх характеристика. Ознайомлення з класифікацією форм підприємництва. Завдання і методологія планування інноваційного підприємства. Визначення організаційно-правових форм підприємництва. Визначення ролі держави у становленні підприємницького середовища в Україні. Розгляд проблеми розвитку підприємництва. Визначення сутності державної політики сприяння підприємництва. Визначення державного регулювання приватизації. Виконання антимонопольної політики держави. Розгляд інституту банкрутства та санації підприємств. Вирішення проблеми легалізації тіньової економіки в Україні

Тема 6. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Ознайомлення з державним регулюванням зовнішньоекономічної діяльності. Визначення засад зовнішньоекономічної політики. Поняття та сутність «зовнішньоекономічна політика». Виконання завдання та принципів зовнішньоекономічної політики. Визначення правової бази регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Виконання та затвердження правових режимів для іноземних суб'єктів і господарської діяльності на території України. Визначення видів зовнішньоекономічної діяльності. Розробка системи органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Створення методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Розробка стратегії і тактика зовнішньоекономічної політики України. Регулювання та виконання торговельної діяльності.

Тема 7. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів.

Виконання регіональної економічної політики. Визначення сутності понять: регіон, регіональна економічна політика, регіональна структура економіки. Поняття - Регіон як соціально-економічна система. Визначення об'єктів і суб'єктів регіональної політики. Визначення основних принципів та пріоритетів державної регіональної політики. Розробка стратегії регіонального розвитку. Визначення складових регіональної економічної політики. Складання, розгляд та затвердження стратегії і тактики регіональної політики України. Ознайомлення з законодавчою базою

механізму регіональної політики. Затвердження складових елементів механізму регіональної політики. Аналіз функцій центральних державних органів і місцевих державних адміністрацій щодо регіональної економічної політики.

Тема 8. Державне регулювання праці, рівня життя населення та розвитку соціальної і екологічної політики.

Завдання і методологія державного регулювання ринку праці: правові, організаційні та економічні важелі. Ознайомлення з інституціональним та громадським регулюванням ринку праці. Визначення суб'єктів ринку праці: роботодавців, найманих працівників, профспілки, держави. Роль та місце професійних спілок у трудових відносинах. Виконання державного та договірного регулювання оплати праці. Визначення нормативного та податкового регулювання заробітної плати. Виконання системи тарифних угод, визначення її значення в регулюванні оплати праці. Визначення залежності оплати праці від її продуктивності, якості виготовленої продукції, кваліфікації робітника. Розгляд, затвердження та виконання мінімального розміру заробітної плати. Затвердження та виконання індексації заробітної плати.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять та самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях.

Здобувачам вищої освіти також рекомендуються додаткові матеріали (офіційні сайти органів державної влади, судових органів влади) для самостійного вивчення та аналізу.

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді реферату та представлення його як презентацій за темою курсу, що студент вільно обирає з числа тем, які пропонуються або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Студент здійснює бібліографічний пошук, складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь, опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 16-25 слайдів, текст доповіді – 4-6 стандартних сторінок. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку (20 балів), що додається до загального рейтингу..

Література та навчальні матеріали

Базова література

1. Галузеве управління / наук.-ред. колегія : М. М. Іжа (співголова), В. Г. Бодров (співголова) та ін. 2011. 648 с.
2. Державна економічна політика регіонального розвитку : навчальний посібник / М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін. ; за заг. ред. проф. М. А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 420 с.
3. Державне та регіональне управління : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Іванченко І. С., 2018. 127с.
4. Лисак В.Ю. Державне регулювання економіки: навч.- посіб. для студентів ден. форми навчання напряму підгот. 6.030504 "Економіка підприємства" / [В. Ю. Лисак]. Кам'янець-Подільський: Сисин Я. І. : Абетка, 2015.132 с.
5. Національна економіка: Підручник. / За ред. П.В. Круша. К. : Каравела. 2018. 533с.
6. Публічне врядування / наук. ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) та ін. Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 630 с.
7. Публічна політика : навч. посіб. / Н. А. Липовська, І. В. Письменний. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 104 с.
8. Розроблення публічної політики. практ. посіб. / уклад. А.О. Чемерис. К. : ТОВ «Софія», 2011. 128 с.
9. Територіальна організація влади в Україні: конспект лекцій / О. А. Мельниченко. Харків: ФОП Леонов Д.С., 2016. 102 с.

10. Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О. Ю. Амосов, О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. Харківський регіональний державного управління НАДУ України. Х. : Вид.-во ХарРІДУ «Магістр», 2011. 408 с.
11. Трещов М. М. Концептуальні засади стратегічного управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів : монографія / М. М. Трещов. Дніпро, ДРІДУ НАДУ : Моноліт, 2018. 308 с.
12. Формування та реалізація інноваційної соціально орієнтованої моделі розвитку територій в Україні / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, О. В. Каховська [та ін.] ; за заг. ред. О. Ю. Бобровської, Т. О. Савостенко. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. 124 с.
13. Сенишин О. С., Горинь М. О., Кундицький О. О. Державне регулювання економіки: підруч. для студентів ВНЗ. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 334 с.
14. Ушакова, Н.Г., Зарецька Л. М. Державне регулювання економіки: навч.метод. посібник. Х. : ХДУХТ, 2014. 225 с.
15. Чистов С.М. Державне регулювання економіки: Навч.- методичн. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 208 с.
16. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: Підр. К.: Знання, 2008. 462с.

Допоміжна література

- 1 Бодров В.І, Сафронова О.М., Балдич Н.І. Державне регулювання економіки та економічна політика. Навч.посіб. К.: Академвидав, 2010. 520с.
- 2 Гриньова В.М., Новікова М.М. Державне регулювання економіки: підручник. К. : Знання, 2008. 398с.
- 3 Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. 6-е вид, випр. і доп. К.: Знання-Прес, 2007. 214с.
- 4 Дзюндзюк В.Б. Публічне адміністрування в Україні: навчальний посібник / В.Б. Дзюндзюк, Н.М. Мельтюхова, Н.В.Фоміцька; за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М.Мельтюхової. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2015. 306 с.
- 5 Козирева О.В., Озаровська А.В. Публічне адміністрування. навч. посіб. для здобувачів вищої освіти спеціальності «Публічне адміністрування» освітньо-професійної програми «Адміністративний менеджмент» для всіх форм навчання – Х.: Вид-во НФаУ, 2020. – 150 с.
- 6 Козирева О. В., Зоїдзе Д. Р. Техніка адміністративної діяльності : навчальний посібник, Х. : Видавництво Іванченка, 2021. 197 с.
- 7 Калетнік Г. М., Мазур А. Г., Кубай О. Г. Державне регулювання економіки: навч. посібн. К. : Ліра-М, 2011. 428 с.
- 8 Ковтун О. І. Державне регулювання економіки : навч. посібн. Львів : «Новий Світ – 2000», 2014. 429 с.
- 9 Михасюк І.Р. Державне регулювання економіки: підручник. К. : Ліра-М, 2011. 216с.
- 10 Могильний О. М. Державне регулювання економіки: Навч. посіб.; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. К., 2006. 49с.
- 11 Новікова Н.Л. Стійкість економіки: інструментарій оцінювання та механізми забезпечення / А.В. Бойко, Н.Л. Новікова та ін.; за ред. А.В. Бойко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 451 с.
- 12 Публічне управління та адміністрування: навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Хомаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.
- 13 Тітаренко П. С. Державне регулювання економіки у воєнний час / П. С. Тітаренко // Приватне право в умовах війни : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 15 листопада 2022 р.) / за заг. ред.: д. ю. н., проф. Є. Харитонова, д. ю. н., проф. І. Давидової; НУ «ОЮА». - Одеса : Фенікс, 2022. – С. 826-829.
- 14 Чернявська О. В. Національна економіка. Навч. посіб. / О. В. Чернявська. К.: Алерта, 2018. – 502 с.
- 15 Внутрішня торгівля України: монографія / А.А. Мазаракі, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 864 с.

Основні нормативні акти:

1. Бюджетний Кодекс України № 2456-VI від 08 лип. 2010 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 чер. 2016 р. № 474-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>.
3. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. URL : <https://cutt.ly/afxYwNn>.
4. Земельний кодекс України (зі змінами) № 2768-III від 25 жов. 2001 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
5. Конституція України : закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://cutt.ly/1fxYa3S>.
6. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23 бер. 2000 р. № 1602-III (зі змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.
8. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01 лип. 2010 р. № 2404-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
9. Про державну службу : закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
10. Про добровільне об'єднання територіальних громад : закон України від 05 лют. 2015 р. № 157-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157>.
11. Про запобігання корупції : закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VIII . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
12. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05 лют. 2015 р. № 156-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156>.
13. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05 сер. 2020 р. URL : <https://cutt.ly/NfxTV6j>.
14. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 чер. 2014р. № 591-р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/591-2014-%D1%80>.
15. Про затвердження Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках : постанова Кабінету Міністрів України від 12 січ. 2011 р. № 6. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/6-2011-%D0%BF>.
16. Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку : постанова Кабінету Міністрів України від 11 лют. 2011 р. № 528. URL : <https://cutt.ly/afxTLJ7>.
17. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL : <https://cutt.ly/0fxYowN>.
18. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16 вер. 2014 р. № 1678-VII. URL : <https://cutt.ly/CfxT13N>.
19. Про службу в органах місцевого самоврядування : закон України від 7 чер. 2001 р. № 2493-III . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.
20. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 чер. 2014 р. № 1508-VII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.
21. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 р. № 333-р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>.
22. Про утворення Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку : постанова Кабінету Міністрів України від 16 вер. 2014 р. № 714. URL : <https://cutt.ly/mfxYE69>.
23. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : указ Президента України від 30 вер. 2019 року №722/2019. – URL : <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (редакція від 01.10.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (редакція від 02.10.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.

3. Державне управління: теорія та практика. Засновник Національна академія державного управління при Президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/>.
4. Державний комітет статистики. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Електронне наукове фахове видання “Державне управління: удосконалення та розвиток” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/>.
6. Європейська хартія місцевого самоврядування (укр/рос) від 15.10.1985 (редакція від 16.11.2009 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
7. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (редакція від 04.02.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (редакція від 11.10.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
9. Про всеукраїнський та місцеві референдуми : Закон України від 03.07.1991 № 1286-XII (редакція від 01.01.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
10. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 586-XIV (редакція від 19.05.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР (редакція від 07.08.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
12. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 (редакція від 23.07.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
13. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування : Закон України від 15.07.1997 № 452/97-ВР (редакція від 15.07.1997р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
14. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
15. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів
 100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді диференційованого заліку (40%) та поточного оцінювання (60%).
 Диференційований залік: усне завдання (2 запитання з теорії) та усна доповідь.
 Поточне оцінювання: 2 онлайн тести та вирішення практичних завдань (по 20%) та індивідуальне завдання (20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Надія ШАНІДЗЕ

27.08.2024